

Beata Krajewska

Wykład otwarty Bogusława Śliwerskiego pt. "(Bez-)krytycznie o międzynarodowych Badaniach PISA" (Warszawa, 7 marca 2014)

Forum Pedagogiczne 1, 291-292

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

**WYKŁAD OTWARTY BOGUSŁAWA ŚLIWERSKIEGO
PT. (BEZ-)KRYTYCZNIE O MIĘDZYNARODOWYCH
BADANIACH PISA
(Warszawa, 7 marca 2014)**

„(Bez-) krytycznie o międzynarodowych badaniach PISA” to temat wykładu Bogusława Śliwerskiego, którego w dniu 7 marca 2014 roku wysłuchali wykładowcy, studenci oraz inni zainteresowani na Wydziale Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Był to kolejny wykład wpisujący się w cykl wykładów otwartych organizowanych na Wydziale.

PISA to anagram nazwy Programme for International Student Assessment (Program Międzynarodowej Oceny Umiejętności Uczniów), oznaczającej międzynarodowe badania koordynowane przez Organization for Economic Cooperation and Development (OECD). Program PISA powstał w 1997 roku i obejmuje badania w trzech podstawowych zakresach umiejętności szkolnych, a mianowicie czytaniu i interpretacji tekstów, umiejętnościach matematycznych i rozumowaniu, odnoszących się do nauk przyrodniczych. Testy są przeprowadzane co trzy lata i za ich pomocą sprawdza się umiejętności i wiedzę 15-latków, którzy stoją u progu ważnych decyzji edukacyjnych i zawodowych. Pierwsze badanie PISA odbyło się w 2000 roku. Mimo że za każdym razem zadania testowe dotyczą wszystkich wymienionych powyżej zakresów, to jednak jeden z nich w danej edycji wiedzie prym.

Rozważania B. Śliwerskiego dotyczyły analizy i interpretacji danych uzyskanych nie tylko w ostatnim badaniu PISA w 2012 roku, lecz również w latach poprzednich. Dla przykładu w zaprezentowanych wynikach testów z matematyki z okresu 2003-2012 widać wyraźny wzrost umiejętności polskich 15-latków, ale jednocześnie są uczniowie, którzy nie osiągnęli minimum umiejętności czytania ze zrozumieniem. Dodać należy, że w 2012 roku Polska znalazła się w gronie 10 państw, w których uczniowie zdobyli najwyższe wyniki.

Prelegent podkreślił, że wyniki badań PISA należy interpretować na płaszczyźnie zmian oświatowych oraz porównywać z innymi badaniami. Jego zdaniem zauważalny jest nurt pochwalny odnośnie do badań PISA, gdyż są one eksponowane przez polityków, służą władzy w kreowaniu pozytywnego wizerunku, kontroli i manipulacji społeczeństwem, podejmowaniu decyzji znaczących dla władzy, a nie dla uczniów i polskiego społeczeństwa. Według mówcy metodologia badań PISA jest poprawna, nie są to jednak badania podłużne, jak również nie mają one charakteru naukowych

badania pedagogicznych. Tajemnicą pozostaje lista szkół biorących udział w badaniu. Polska nie wprowadza własnego modułu do badań, co teoretycznie jest możliwe i co czynią choćby Czesi. Jest też tak, że badania te nie uwzględniają kontekstu społeczno-gospodarczego, kulturalnego, tradycji narodowych, co może być przejawem dążenia do globalizacji edukacji i umysłów.

Pojawiają się głosy krytyki wobec badań PISA. Poglądy takie reprezentują w szczególności Konrad Paul Liessmann, Manfred Fuhrmann, Rudolf Messner. Zdaniem B. Śliwerskiego w raportach PISA nie brakuje sprzecznych konkluzji i wiele stwierdzeń jest zbyt ogólnych. W związku z tym należy postawić pytanie: czy PISA sprawdza bardziej złożone umiejętności młodych ludzi? Odpowiedź wynika z innych badań, które wskazują, że to rodzice determinują ścieżkę edukacyjną młodzieży.

Przesłaniem wykładu prof. B. Śliwerskiego było ukazanie meandrów badań PISA i potrzeby krytycznej ich interpretacji. Zagadnienie to wzbudziło duże zainteresowanie zebranych, co ujawniły liczne pytania zarówno ze strony wykładowców, jak i studentów. Obecny na wykładzie, którzy badania PISA znali tylko ze słyszenia, wykład dostarczył niewątpliwie cennej wiedzy, tym zaś, którzy byli bardziej obeznani z problematyką ukazał ją w nowym świetle i zachęcił do wnikliwej i krytycznej interpretacji.

Na zakończenie słowa podziękowania do prelegenta skierowała dziekan Wydziału – prof. UKSW, dr hab. Jadwiga Kuczyńska-Kwapisz, która była główną inicjatorką spotkania. Przy tej okazji podkreśliła potrzebę publicznej dyskusji nad kształtem współczesnej edukacji młodego pokolenia w Polsce i wyraziła nadzieję na kolejne wizyty prof. B. Śliwerskiego na Wydziale Nauk Pedagogicznych, który znalazł czas mimo rozlicznych obowiązków i pełnionych funkcji, m.in. przewodniczącego Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk, przewodniczącego Sekcji Nauk Humanistycznych i Społecznych Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów.

Beata Krajewska
UKSW, Warszawa